

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chiseteiana, Coăreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Ghirla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnăveana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe ½ an K 10.—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Cifre interesante și instructive.

În numărul cel mai nou al excelentei reviste «Pénzügyi Szemle» din Budapesta, prof. univ. Dr. Fr. Fellner publică un mănunchiu de cifre foarte interesante și instructive cu privire la averea națională și venitul național al Austriei și Ungariei, pe timpul războiului. Le redăm în reasumat.

Datoriile de războiu ale Monarhiei au fost cu finea lui August 1917 — 57.7 miliarde. Din aceste pe Austria cad 42.1 miliarde, iar pe Ungaria 16.6 miliarde. Datoria publică a Austriei a fost la declararea războiului 13 miliarde, a Ungariei 6.6 miliarde. Totalul datoriilor ambelor state ale monarhiei ar fi deci 77.4 miliarde. Pentru garantarea acestor datorii servește — în ultima analiză — averea națională, iar pentru garantarea cametelor, venitul național.

Ar fi greșit însă a raportă datoria crescută a statului la averea și venitul național dinainte de războiu. În acest caz concluziunile ar fi cât se poate de deprimătoare. Astfel de ex. ar fi greșit a compara datoria totală de azi a Ungariei pe cca 22.3 miliarde cu averea națională a statului nostru, evaluată înainte de războiu la 41.5 miliarde. Totasemenea ar fi greșit a asemăna bugetul statului pro 1917/8 de 3.4 miliarde cheltuieli cu venitul național de 6.7 miliarde dinainte de războiu. Din astfel de comparații și asemănări ar rezulta, că datoriile statului ar face 53.6% din averea națională, iar cheltuielile 51% ale veniturului național. Averea națională și venitul național au crescut față de trecut în măsura, în care a scăzut valoarea banilor. Azi averea națională este cu mult mai mare, întocmai ca și venitul național. Comparațiile deci trebuiesc să se facă cu considerare la valorile de azi.

Proprietățile de pământ au fost evaluate înainte de războiu, în Ungaria cu 19.8 miliarde, iar în Austria cu 28.9 miliarde. Cu urcarea prețului produselor și deci a rentei fonciare, valoarea acestor proprietăți azi e neasemănat mai mare. A crescut însă și prin aceea, că multe pământuri necultivate au fost prefăcute în soluri arabile și productive. Au crescut apoi foarte mult valoarea solurilor minere (minerale, cărbuni, petrol etc.) etc. etc. — Valoarea clădirilor în Ungaria a fost 8.5 miliarde, în Austria 14.9 miliarde. Acestea încă s'au urcat în valoare, nu atât prin creșterea venitului, care a fost limitat prin diversele ordinațiuni, ci prin scumpirea neînchipuită a materialului de zidit. Să mai adăugem apoi mulțimea de fabrici zidite pentru trebuințele războiului, mărirea fabricilor vechi și alte felurite stabilimente și va trebui să admitem că valoarea imobilelor azi e neasemănat mai mare.

Mijloacele de circulațiune: drumuri, căi ferate etc. desigur încă arată o creștere în valoare. Dacă considerăm însă deteriorările mari, la cari au fost expuse singuraticile obiecte aparținătoare, urcarea acestor valori se va egală cu cheltuielile, ce le va reclama repararea, întregirea și înnoirea singuraticilor obiecte.

Dar cea mai mare urcare de valori se constată la averile mobile, cari în Ungaria erau evaluate la 26.6%, iar în Austria la 28.8% a întregii averi naționale. Prețul cel ne mai pomenit al animalelor, al întocmirilor agricole, industriale și comerciale, valorile de circulațiune, toate dau sume, la cari abia ne-am putut gândi. E drept, că în aceste valori încă s'au produs pagube, dar acestea am putea zice sunt disparente față de prețurile la cari au ajuns.

În proporția în care a crescut valoarea averii naționale, s'a urcat și venitul național. Acesta, înainte

de războiu, eră evaluat pentru Ungaria cu 6·7 miliarde, iar pentru Austria cu 12·6 miliarde. Acest venit a fost stabilit în 1911—1913, când prețul grâului eră 20—22 cor., al vitelor 121·35 cor. per maza metrică, al laptelui 15 fileri etc. etc. Azi venitul maximal a crescut cu multe miliarde. A-l stabili e foarte dificil din cauza prețurilor și valorilor variate și diferite. — În proporția în care au crescut datoriile de stat, în aceeași proporție s'au urcat — din cauza reducerii valorii banilor — și averea națională și venitul național.

Banii noștri.

Creșterea enormă a circulațiunii bancnotelor, devalvarea crescândă a banilor noștri și ca consecuență urcarea ne mai pomenită și deja insuportabilă a prețului tuturor articolelor de prima necesitate dă mult de gândit tuturor financierilor din țară. S'au ivit diferite idei și propuneri, pentru ameliorarea situației, unele poate s'au și pus în practică de factorii chemați; rezultatul pân' acum este negativ. Circulațiunea bancnotelor nu s'a împușinat, banii continuă a se devalvă și scumpetea a crește.

«Să salvăm sufletul — banilor» — zice prof. Dr. Roland Hegedüs, într'un articol, ce-l publică la loc de frunte într'un număr recent din «Pester Lloyd» și în care se ocupă cu problema banilor noștri. «Aici orice indiferență este păcat și orice trăgânare o primejdie. E de datoria financierilor a face fiecare, tot, ce-i stă în putință și a conlucra cu toate mijloacele pentru a pune stavilă potopului de bancnote, a ridică bonitatea (puterea de cumpărare) a banilor noștri și prin acestea a preveni primejdia unei noue urcări a prețurilor. Trebuie să începem secarea oceanului de bancnote».

După acest apel călduros adresat tuturor pe cari îi privește, Hegedüs prezintă unele propuneri nouă prin cari, este de credință, că circulațiunea de bancnote ar scădea cu un miliard.

Înainte de toate repetă, ceea ce a mai cerut în ședința Delegațiunilor din Decembrie a. c. precum și în comisiunea financiară a dietei și anume: țărilor și provinciilor ocupate de monarhie să li se devalvate și anume: Sârbia să-și aibă Dinarul; Montenegrul Perpera; Polonia Marca polonă și Ucraina Rubla ucrainienă. Prin aceasta ar deveni superflue sute de milioane de bancnote în coroane, puse în circulație în aceste țări și revărsate de acolo în monarhie.

A fost o mare greșală — zice Hegedüs — că Banca Austro-Ungară a sistat publicarea situațiilor sale săptămânale. Aceasta a clătinat încrederea publicului în valoarea bancnotelor. Circulațiunea bancnotelor se știe că a atins cifra de 24 miliarde și că a crescut, dela mijlocul lui Iulie 1917, când s'a cifrat numai cu K 14 miliarde, cu rotund 10 miliarde. Să publice banca de emisiune din nou situațiile săptă-

mânale, arătând exact cifra bancnotelor aflătoare *de fapt* în circulațiune. Căci *faptic* nu avem 24 miliarde în circulațiune. Multe milioane s'au nimicit și perdut cu ocazia înaintării și retragerii armatelor noastre în Sârbia și Galiția, în orașele devastate și incendiate etc. Aceste bancnote nimicite și pierdute există *faptic* numai în situațiile băncii spre spaima fiecărui cumpărător. Ele ar trebui efectiv nimicite și eliminate din situațiile băncii. Aceasta ar putea să urmeze prin retragerea din circulație a bancnotelor actuale și emiterea de bancnote nouă. Bancnotele, ce nu s'ar prezentă spre schimbare în termenul precluziv fixat s'ar declară ca nimicite. În modul acesta nu numai s'ar micșora circulațiunea de bancnote cu multe milioane ci s'ar și mobiliză banii tezaurizați.

Pentru a ușura circulația bancnotelor Hegedüs propune mai departe emiterea de bancnote à K 10,000.—.

Un alt mijloc pentru retragerea bancnotelor din circulație ar fi, după Hegedüs, ca Banca Austro-Ungară să calculeze dobânzile după împrumuturile acordate de ea, nu pe minimal 15 zile ca pân'acum, ci numai pe atâtea zile câte de fapt se folosesc banii împrumutați. Prin procedeele de pân'acum al Băncii de a calculă dobânzile după împrumuturi pe cel puțin 15 zile, o mulțime de institute de bani, pentru a evita pierderile la interese, se văd determinate a ține în cassele lor bani gata în sume foarte considerabile. Hegedüs evaluează aceste sume, pentru ambele părți ale monarhiei, cu cel puțin 1/2 miliard, bani, cari, prin o simplă modificare a statutelor băncii, ar ajunge a fi depozitate în cassele băncii, în loc de a sta în circulațiune.

Inițiativa pentru înfăptuirea propunerilor sale de mai sus, de domeniul tehnicii financiare, Hegedüs o așteaptă dela conducerea Băncii Austro-Ungare. Că oare urma-va aceasta sau vor fi considerate și ele numai ca niște propuneri ale unui teoretician în ale finanțelor, cum au mai fost primite și alte propuneri ale lui Hegedüs, se va vedea.

CRONICĂ.

O acțiune pentru industria de casă ardeleană. Cetim în «Pester Lloyd» următoarea știre de interes și pentru satele noastre: «Comunele ardelene au adresat la «Kulturgylet-ul din Cluj» la reuniunile agricole și la camerile de comerț și industrie, rugarea, de a li se pune la dispoziție în schimbul lânii ce vor furniză, tort de mașină mai fin, pentru fabricațiune de stoffe de casă. În urma acestei rugări o societate altruistă din Cluj intenționează a întemeia o țesătorie de lână, cânepă și in și a împărți produsele acestei fabrici între familiile, cari au războaie de țesut. Astfel de țesătorii se vor înființa cu sprijinul comisariatului regesc Ugron G. în toate comitatele

ardelene, prin ceea ce lipsa de îmbrăcăminte va putea fi delăturată în scurt timp».

*

Inscrierile la Școala de grădinarie a statului în Budapesta se fac până la 1 Septembrie a. c. Se cere absolvirea a 6 clase a unei școale medii. Școala are și internat și pentru elevii săraci sunt mai multe burse. Anul de practică pregătitoare îl pot absolvă elevii, la cererea adresată ministeriului agriculturii, sau la institut sau la vre-o fermă a statului, unde vor primi întreaga întreținerea.

Cu informații servește Direcțiunea (Budapest I, Ménesi-ut 45. Telefon József 86—39).

*

Disagiul Dollarului. Sunt cunoscute enormele avantaje economice, ce le-au avut Statele Unite ale Americii, pe timpul cât au stat în neutralitate. Furnisor a tot ce aveau lipsă statele antantei, America a ajuns să aibă în anii 1914—1918 un bilanț comercial activ de aproape 10 miliarde Dollari și afară de aceasta și-a îmbunătățit și bilanțul de plată, retrăgând însemnate stocuri de valori americane din Europa. Dela intrarea în războiu a Americii însă s'a încetățenit și în țara Dollarilor disagiul, de care n'a scăpat nici o țară beligerantă a Europei. Cursul ultim al devizelor New-York, dela mijlocul lui Iulie a. c., prezintă următoarele cifre:

	Paritatea	Cursul
London (Dollar pt 1 funt șterling)	4·86	4·72
Amsterdam (Cent pt fl. 1.—)	40·19	50·25
Copenhaga (Cent pt K 1.—)	26·50	31.—
Christiania (Cent pt K 1.—)	26·50	31·25
Stockholm (Cent pt K 1.—)	26·50	35.—
Paris (Franc pt un Dollar)	5·18	5·71
Elveția (Franc pt un Dollar)	5·18	4.—
Italia (Lira pt un Dollar)	5·18	8·81
Spania (Cent pt 1 Peseta)	19·30	27·50
Grecia (Cent pt 1 Drachma)	19·30	19·45
Petersburg (Cent pt 1 Rublă)	51·50	14.— nom.
Yokohama (Cent pt 1 Yen)	49·85	53.—
Honkony (Cent pt 1 Dollar mexic.)	63·65	78.—

Prin urmare disagiul Dollarului în țările neutrale europene este de circa 20—25%, în Spania chiar mai mult. De altă parte însă Dollarul areagio față de valuta țărilor antantei, careagio în Anglia și Franța este moderat, dar se cifrează cu mai mult decât 60% în Italia; iar Rubla, care cotează în New-York numai nominal 14.— este total devalvată în America.

*

Câștigurile de războiu ale miliardarilor americani. Liferările americane către antanta au fost pentru mulți americani isvor de câștiguri enorme. Incontestabil, că intrarea Americii în războiu a turburat mult bucuria, ce s'a simțit în fața acestor câștiguri, căci dările ce s'au plătit după ele se suie la sume fabuloase. După «Revista hebdomadaeră Chemică Tehnică» câștigurile și darea de războiu ale celor mai bogați mi-

liardari americani cunoscuți și în Europa se evaluiază în dolari cum urmează:

	Câștiguri	Dare
I. D. Rokefeller . . .	300.000.000.—	196.000.000.—
André Carnegie . . .	50.000.000.—	35.000.000.—
William Rokefeller . . .	37.500.000.—	24.000.000.—
I. Odgen Armour . . .	31.250.000.—	20.000.000.—
Henri Ford . . .	25.000.000.—	16.000.000.—
W. K. Vanderbilt . . .	25.000.000.—	16.000.000.—

Urmează apoi un număr mai mare de furnisori ale căror câștiguri se evaluiază dela 10 până la 25 milioane dolari și un număr foarte mare cu câștiguri «numai» de 1—10 milioane dolari. În adevăr Americanii au știut să facă afaceri splendide prin participarea lor la războiu.

V. G.

*

Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. La rugarea adresată băncilor române de Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria, s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Transp. din Nr. 31 al «Rev. Econ.»	K 4,770.—
«Plugarul», Blaj	„ 50.—
«Mărgineana», Poiana	„ 30.—
Total	K 4,850.—

Publicarea contribuțiilor se continuă.

Sumarul:

Cifre interesante și instructive. — Baniș noștri. — Cronică: O acțiune pentru industria de casă ardeleană. Inscriverile la școala de grădinarie a statului în Budapesta. Disagiul Dollarului. Câștigurile de războiu ale miliardarilor americani. Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor.

„POPORUL”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Lugos.

Aviz.

Institutul nostru reduce cu 1 Septembrie 1918 etalonul depunerilor cu 1/2%. Darea o solvește institutul.

Lugos, la 14 August 1918.

1—1

Direcțiunea.

De vânzare.

O mașină de scris YOST

== aproape nouă și în stare foarte bună. ==

Se poate vedea zilnic între oarele 2^{1/2}—3^{1/2} d. a.

::: SIBIIU, strada Seiler Nr. 3. (Parterre) :::

Pentru reflectanții în afară de Sibiiu mijlocește cumpărarea, din bunăvoință, Administrația „REVISTEI ECONOMICE“.

„SEBEȘANA“,
institut de credit și economii, soc. pe acții în Szászsebes.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «SEBEȘANA» din Szászsebes, sunt rugați a participa la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține *Joi, în 12 Septembrie 1918, la 2 oare p. m.*, în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea și constituirea adunării § 29.*
2. *Schimbarea statutelor în general.*
3. *Urcarea capitalului societar la suma de K 400,000— prin o emisiune nouă de acții în sumă de K 200,000—.*
4. *Alegerea unui membru în direcțiune în locul rămas vacant.*

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra §-ului 29 din statute, în urma cărui trebuie să fie reprezentate la adunare cel puțin a 3-a parte a acțiilor emise.

Domnii acționari, cari voiesc să ia parte la adunarea generală, sunt rugați a-și depune acțiunile sau plenipotențele cel puțin cu o zi înainte de adunare în biroul institutului. Depunerea se poate face și la alte institute aparținătoare «Solidarității», însă reversele despre depozitarea acțiunilor și plenipotențelor trebuie să fie la institut asemenea cu o zi înainte de adunare (§ 24).

Szászsebes, la 15 August 1918.

Direcțiunea.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post Sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞☞☞ societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben ☞☞☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria,

în 1911, sub egida «SOLIDARITĂȚII».

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ primește tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile și asigurări contra spargerilor. Mai departe mijloace asigurări: **contra accidentelor și contra grindinei etc.**

==== Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. ====

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și prin agenții și bărbății de încredere ai societății. ☞☞☞ Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Fonduri proprii de rezervă la finea anului 1916 preste K 400,000—
 Daune plătite până la finea anului 1916 preste „ 250,000—

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“

Sibiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.